ΕΤΟΣ Γ'. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 21 Ἰουλίου 1913 ΑΡΙΘ. 135.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

ΟΜΙΛΙΑ ΙΕ'.

ΟΤΙ ΔΕΙ ΠΡΟΣΕΥΧΕΣΘΑΙ ΜΕΤΑ ΠΙΣΤΕΩΣ

«Αἰτείτω ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος».
(Ἰακώβου ά. 6)

Λέγουσί τινες πολὺ ὀρθῶς ὅτι ὅπως εἰς τὸ πτηνὸν ἀναγκαιοῦσι δύο πτέρυγες διὰ νὰ διασχίζῃ τὸν ἀέρα, οὕτω καὶ εἰς τὴν προσευχὴν ἀναγκαιοῦσι δύο πτέρυγες διὰ νὰ ἐξυψωθῇ πρὸς τὸν Θεόν, ἡ ταπείνωσις καὶ ἡ πίστις. Χωρὶς πίστιν ἡ ταπείνωσις καταντᾷ ἐξευτελισμὸς ἀνωφελής. Χωρὶς ταπείνωσιν δὲ ἡ πίστις καταντᾷ ὀχληρὰ δεισιδαιμονία. Μὲ ἄλλας λέξεις πρέπει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ νὰ παρουσιάζωμεν πνεῦμα τεταπεινωμένον, τὸ ὁποῖον νὰ ὑπολαμβάνῃ ἑαυτὸν ἀνάξιον τῶν πάντων, ἀλλὰ ταὐτοχρόνως καὶ καρδίαν ἀκραδάντως πιστεύουσαν ὅτι δύναται νὰ τύχῃ τῶν πάντων. Καὶ περὶ μὲν τοῦ προσεύχεσθαι μετὰ ταπεινώσεως ὡμιλήσαμεν εἰς τὴν προηγουμένην ὁμιλίαν· περὶ δὲ τῆς πίστεως θὰ ὁμιλήσωμεν σήμερον.

Ἡ πίστις εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ διὰ τὴν προσευχήν, ὅπως βεβαιοῖ ἡμᾶς περὶ τούτου ἡ Ἁγία Γραφή, καὶ ὅπως καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ εὐκόλως πειθόμεθα ὀρθῶς σκεπτόμενοι.

Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος λέγει· «*Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰ- » τείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς καὶ οὐκ ὀνειδίζοντος, καὶ*

» *δοθήσεται αὐτῷ· αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος. Ὁ γὰρ » διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ· » μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ Κυρίου»*. Μὲ ἄλλας λέξεις. Ἐάν τις λείπεται σοφίας ἤτοι πάντων ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα ἢ ὠφέλιμα εἰς σωτηρίαν, οὗτος ἂς ζητῇ ταύτην παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ, ἀλλὰ νὰ ζητῇ μὲ πίστιν χωρὶς δισταγμούς, χωρὶς δηλονότι νὰ λέγῃ ἐν ἑαυτῷ· ἆρά γε θὰ μοῦ εἰσακούσῃ ὁ Θεός ; θὰ μοὶ δώσῃ τὸ αἰτούμενον ; διότι ὁ σαλευόμενος ὑπὸ τῶν ἀμφιβόλων τούτων λογισμῶν ὁμοιάζει πρὸς τὸν κλύδωνα τῆς θαλάσσης, τὸν ὁποῖον ἐγείρει ὁ ἄνεμος καὶ φέρει ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ οὐδαμοῦ δύναται νὰ σταθῇ. Ὁ τοιοῦτος δὲ ἄνθρωπος, ἤτοι ὁ κλυδωνιζόμενος ὑπὸ τῶν λογισμῶν, ὅπως ἡ θάλασσα ὑπὸ τῶν ἀνέμων, οὗτος οὐδὲν λαμβάνει παρὰ τοῦ Κυρίου. Ἀλλ' ἡ διδασκαλία αὕτη τοῦ Ἀποστόλου δὲν εἶναι ἀτομικὴ αὐτοῦ διδασκαλία, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις λέγει. *«πάντα, ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήψεσθε»*. Πάντα, λέγει, ὅσα ἠθέλετε ζητήση εἰς τὴν προσευχὴν ὑμῶν, καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ὁποῖα διὰ τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν εἶναι ἀδύνατα καὶ ἀκατόρθωτα, ὅπως π. χ. εἶναι ἡ μετακίνησις ὄρους, ὅλα ταῦτα ἐὰν τὰ ζητεῖτε μὲ πίστιν, τουτέστιν μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ τὰ λάβετε, θὰ χορηγήσῃ εἰς ὑμᾶς ὁ Κύριος. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον ὁ Χριστὸς λέγει καὶ τὸ ἐκτελεῖ. Τὰ ἔργα αὐτοῦ βεβαιοῦσι τοὺς λόγους του. Τὰ πολλὰ καὶ πολυειδῆ θαύματα, τὰ ὁποῖα ἐθαυματούργει δὲν εἶναι ἔργα μόνης τῆς παντοδυναμίας ἢ τῆς εὐσπλαγχνίας αὐτοῦ, ἀλλὰ ὀφείλονται εἰς τὴν πίστιν, εἰς τὴν πρὸς Αὐτὸν πεποίθησιν τῶν παρακαλεσάντων αὐτόν. Δύο τυφλοί, ἱστορεῖ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, προσῆλθον πρὸς τὸν Χριστὸν κράζοντες καὶ λέγοντες· *«ἐλέησον ἡμᾶς, Υἱὲ Δαυΐδ»*, ἤτοι θεράπευσον τὴν τύφλωσιν ἡμῶν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐρωτᾷ τότε αὐτούς. *«Πιστεύετε ὅτι δύναμαι » τοῦτο ποιῆσαι ;»* Ἀφ' οὗ δὲ οἱ τυφλοὶ ἐβεβαίωσαν αὐτὸν ὅτι πραγματικῶς ἐπίστευον εἰπόντες. *«Ναί, Κύριε»*. Τότε προέβη εἰς τὴν θεραπείαν αὐτῶν, *«τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν » γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἠνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί»*. Εἰς τὴν διαβόητον ἐκείνην ἁμαρτωλόν, Μαρίαν τὴν Μαγδαληνήν, εἶπεν· *«ἡ πίστις σου » σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην»*. Εἰς τὸν παραλυτικὸν εἶπε· *«θάρσει, » τέκνον· ἀφίενταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου»*. Πότε ὅμως εἶπε τοῦτο ; ὅταν εἶδε τὴν πίστιν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι προσέφερον εἰς αὐτὸν τὸν παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. Εἰς τὴν αἱμορροοῦσαν γυναῖκα, ἥτις ἐπὶ δώδεκα ἔτη κατέφευγεν εἰς τοὺς ἰατροὺς χωρὶς οὐδεμίαν νὰ ἴδῃ ὠφέλειαν, ὁ Χριστὸς εἶπε ταῦτα· *«θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε»· «Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης»*.

Τοιαύτη εἶναι ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς, ἡ ὁποία γίνεται μὲ πίστιν. Ὁ ἀκραδάντως πιστεύων ὅτι ἡ προσευχή του θέλει εἰσακουσθῇ παρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος πραγματικῶς εἰσακούεται ὅταν προσεύχηται. *«Πάντα*, εἶπεν

» ὁ Χριστός, *ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήψεσθε»*. Ἀπεναντίας δὲ ὁ προσευχόμενος χωρὶς νὰ ἔχῃ αὐτὴν τὴν πίστιν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἔχει δισταγμοὺς καὶ ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἂν θὰ εἰσακουσθῇ ἢ ὄχι, οὗτος βεβαίως δὲν εἰσακούεται ὅσον καὶ ἂν προσεύχηται.

Λοιπὸν ὀφείλομεν νὰ προσευχώμεθα μὲ πίστιν, ἤτοι μὲ τὴν πεποίθησιν, μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ προσευχὴ ἡμῶν θέλει εἰσακουσθῆ παρὰ τοῦ Θεοῦ. Τὴν βεβαιότητα δὲ ταύτην ἐμπνέει εἰς ἡμᾶς ἡ ἰδέα, ἣν ἔχομεν περὶ τοῦ Θεοῦ, ἤτοι ὅτι ὁ Θεὸς προνοεῖ περὶ ἡμῶν, εἶναι παντοδύναμος, πανάγαθος, μεγαλόδωρος. Ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψει ὅλας ταύτας τὰς ἀπείρους τελειότητας τοῦ Θεοῦ καὶ σκεφθῶμεν ὀρθῶς θὰ πεισθῶμεν εὐκόλως ὅτι ἡ προσευχὴ ἡμῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ εἰσακουσθῇ, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ φέρῃ τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα.

Ὁ Θεὸς προνοεῖ περὶ πάντων· τὸ παντέφορον αὐτοῦ ὄμμα εἶναι πάντοτε καὶ διὰ πάντας ἀνεωγμένον, καὶ ἑπομένως οὐδεμία τῶν ἡμετέρων ἀναγκῶν διαφεύγει αὐτό. Λοιπόν, ἀδελφέ μου, ὅταν προσεύχησαι, μὴ φαντάζεσαι ὅτι κοπανίζεις, κατὰ τὴν κοινὴν ἔκφρασιν, ἀέρα, ὅτι σκορπίζεις εἰς τὸν ἄνεμον τοὺς λόγους σου· ἀλλ' ἔσο βέβαιος, ὅτι ὁ Κύριος εἶναι παρών, εἶναι πλησίον σου καὶ μάλιστα περισσότερον παρ' ὅσον εἶσαι σὺ ὁ ἴδιος πλησίον εἰς Ἐκεῖνον. Ἔσο βέβαιος ὅτι βλέπει τὰ δάκρυά σου, ἀκούει τὴν φωνήν σου, τοὺς στεναγμούς σου, τὴν ἐκδήλωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν σου, ὅπως ψάλλει ὁ προφητάναξ Δαυΐδ. *«Κύριε, ἐναντίον σου πᾶσα » ἡ ἐπιθυμία μου, καὶ ὁ στεναγμός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβη»*.

Ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύναμος· Ἡ παντοδυναμία δ' αὐτοῦ εἶναι ἄπειρος καὶ ἑπομένως δύναται, ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴν αὐτοῦ, νὰ χορηγήσῃ ἡμῖν ὄχι μόνον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ζητοῦμεν, ἀλλὰ καὶ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ζητοῦμεν. Ὁ παντοδύναμος Θεὸς *«δύναται ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν»*. Ἑνὶ λόγῳ οὐδὲν ὑπάρχει τὸ ὁποῖον νὰ μὴ δύναται ὁ Θεὸς ἢ τὸ ὁποῖον νὰ μὴ δύναται νὰ θέλῃ.

Ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι καὶ πανάγαθος. Ἡ ἀγαθότης δὲ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄπειρος ὅπως καὶ ἡ παντοδυναμία αὐτοῦ. Πᾶν ὅπερ ὁ Θεὸς δύναται καὶ θέλει τοῦτο, ἐὰν εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. Ὁ Θεὸς εἶναι ***Πατὴρ*** καὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ὀνομάζει ὁ ἴδιος ἑαυτὸν καὶ συγχρόνως ἀπαιτεῖ μὲ τὸ ἴδιον ὄνομα νὰ καλῶμεν καὶ ἡμεῖς αὐτόν· *«Οὕτως οὖν » προσεύχεσθε ὑμεῖς·* ***Πάτερ ἡμῶν*** *ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.... Αἰτεῖτε καὶ δο» θήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε, κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς » γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγή» σεται»*. Ὕστερον ἀπὸ τὰς διαβεβαιώσεις ταύτας ἐπιτρέπεται εἰς ἡμᾶς νὰ προσευχώμεθα μὲ δειλίαν καὶ μὲ δισταγμοὺς καὶ ἀμφιβολίας ;

Ὁ Θεὸς εἶναι ἀπείρως μεγαλόδωρος, εἶναι πλούσιος ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς, εἶναι Ἐκεῖνος πρὸς ὃν ἐνατενίζουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὄντων ὅπως ψάλλει ὁ θεῖος ψαλμῳδὸς ὁ προφήτης Δαυΐδ·

«Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσι, καὶ σὺ δίδως τὴν τροφὴν αὐτῶν » ἐν εὐκαιρίᾳ. Ἀνοίγεις σὺ τὰς χεῖράς σου, καὶ ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῷον » εὐδοκίας!»

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων καταφαίνεται, ὅτι ὅταν σκεφθῶμεν ὅτι ὁ Θεὸς προνοεῖ περὶ πάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὄντων, καὶ πρὸ πάντων τῶν λογικῶν ὄντων, ὅτι εἶναι παντοδύναμος, πανάγαθος καὶ πλούσιος ἐν ἐλέει, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ προσευχώμεθα χωρὶς τὴν πεποίθησιν, χωρὶς τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἡ προσευχὴ ἡμῶν θέλει εἰσακουσθῆ, καὶ ἑπομένως ὅτι θέλομεν τύχει τῆς ταχείας βοηθείας καὶ χάριτος, τὴν ὁποίαν αἰτούμεθα. Λοιπὸν μὲ πίστιν ἀκλόνητον καὶ οὐχὶ μὲ ἐνδοιασμοὺς καὶ ἀμφιβολίας ὀφείλομεν πάντοτε νὰ προσευχώμεθα, διὰ νὰ ἀποβαίνῃ ἡ προσευχὴ ἡμῶν καρποφόρος.

Περὶ τούτου ἔτι περισσότερον θέλομεν πεισθῆ ἐὰν σκεφθῶμεν, ὅτι ἐν οὐρανοῖς ἔχομεν μεσίτην αὐτὸν τὸν Σωτῆρα ἡμῶν, τὸν Κύριον Θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, *«ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι»* καὶ διὰ τοῦτο ἀκαταπαύστως μεσιτεύει ὑπὲρ ἡμῶν. Ἔχομεν Ἀρχιερέα μέγαν αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις δύναται *«συμπαθῆσαι » ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν»*. Ἔτι δὲ ἐὰν σκεφθῶμεν ὅτι ἔχομεν *«Παράκλη- » τον πρὸς τὸν Πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός » ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ » καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου»*. Ὁ οὕτω σκεπτόμενος εὐκόλως πείθεται, ὅτι ἡ μετὰ πίστεως προσευχὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μείνῃ ἀτελεσφόρητος. *«Προσερχώμεθα οὖν,* ὅπως παραγγέλλει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, *μετὰ » παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὕρω- » μεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν»*.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω δέον νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψει ὅτι εἰς τὰς προσευχὰς ἡμῶν ἔχομεν συναρωγὸν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὅπερ, καθ' ἃ διδάσκει ἡμᾶς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, *«συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις » ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξόμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ » Πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις»*. Ἄλλαις λέξεσιν. Ἡμεῖς, καθὸ ἀσθενεῖς, ἀγνοοῦμεν τὸ τί πρέπει νὰ αἰτώμεθα παρὰ τοῦ Θεοῦ προσευχόμενοι. Ἀλλὰ τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἀναπληροῖ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ὅπερ προσεύχεται ὑπὲρ ἡμῶν διὰ στεναγμῶν ἀλαλήτων.

Ἃς προσευχώμεθα λοιπόν, Χριστιανοί μου, ***μετὰ πίστεως.*** Μακρὰν ἀφ' ἡμῶν κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς οἱ δισταγμοὶ καὶ αἱ ἀμφιβολίαι. Προσευχή, ἥτις γίνεται μὲ τὴν προκατάληψιν ὅτι εἶναι πιθανὸν νὰ μὴ εἰσακουσθῇ, αὐτὴ ἡ προσευχὴ δὲν ἀναβαίνει εἰς τοὺς οὐρανούς, δὲν εἰσακούεται. Τοὐναντίον ***ἡ μετὰ πίστεως θερμὴ προσευχὴ*** διασχίζει τοὺς οὐρανοὺς καὶ φθάνει μέχρι τοῦ Θρόνου τοῦ Ὑψίστου ὡς ***θυμίαμα εὐῶδες*** καὶ καταβιβάζει ἐκεῖθεν εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὰ ἐλέη τοῦ Θεοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ

ΟΜΙΛΙΑ ΚΓ΄.

ΙΣΤ΄. ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ.—ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΣΙΟΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΟΥ

«Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι
»ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε
»ἐν ἀλλήλοις, (Ἰωάν. 13, 35).
«Οὐ φονεύσεις». (Ἐξόδ. 20, 15).
«Εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτέννει, δεῖ
»αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι».
(Ἀποκάλ. 13, 10).

Ἀγαπητοὶ Ἀδελφοί, ἓν ἀπὸ τὰ πρῶτα καὶ ἀπαραίτητα, καὶ ἀπὸ τὰ πλέον ἱερὰ καὶ σεβαστὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ὑπαγορεύει ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἔμφυτος φιλοπατρία, καὶ ἐπιβάλλει ἡ λογικὴ καὶ ἡ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις δὲν ἔχασε τὸν ἀνθρωπισμόν του, εἶναι ὁ σεβασμὸς τῆς ζωῆς τοῦ πλησίον, τοῦ πατριώτου καὶ κάθε ἀνθρώπου ἐν γένει. Διότι τί εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου; Ἀνεκτίμητον δῶρον τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς εἶναι, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «ὁ διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ » τὰ πάντα». Διατί δὲ ὁ Θεὸς μᾶς δίδει τὸ πολυτιμότατον τοῦτο δῶρόν του τὴν ζωήν; Διὰ νὰ τὴν μεταχειρισθῶμεν χάριν καὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας, χάριν καὶ τῆς οἰκογενείας μας, χάριν καὶ τῆς κοινωνίας εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν, καὶ χάριν τῆς Πατρίδος, καὶ τέλος διὰ τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος ἐν γένει· μὲ μίαν λέξιν ὁ Θεὸς μᾶς δίδει ἀπὸ ἄκραν του ἀγαθότητα τὴν ζωήν, καὶ μᾶς λέγει· Σοῦ δίδω αὐτὴν τὴν ζωὴν ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου τὴν θείαν καὶ ἀθάνατον ζωήν, σᾶς ἐφοδιάζω μὲ νοῦν ἀπὸ τὸν νοῦν μου, ἀπὸ τὴν θείαν μου λογικότητα, ἀπὸ τὸ θεῖόν μου πνεῦμα· σᾶς δίδω ἕνα σῶμα, τὸ ὁποῖον ἐζύμωσα ὁ ἴδιος μὲ τὰς χεῖράς μου, καὶ ἐτύπωσα ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὴν εἰκόνα μου· καὶ σᾶς ἐπιτρέπω, σᾶς τὸ ἐπιβάλλω μάλιστα ὡς καθῆκον καὶ προορισμὸν νὰ γίνετε μικροὶ θεοὶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν αὐτήν, ὅπου σᾶς ἐγκατέστησα κυρίους καὶ ἐξουσιαστάς· Ἰδοὺ τὰ ὀψάρια τῆς θαλάσσης καὶ τῶν λιμνῶν καὶ τῶν ποταμῶν· ἰδοὺ τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς· ἰδοὺ τὰ θηρία τὰ ἥμερα καὶ τὰ ἄγρια· ἰδοὺ οἱ ὄφεις καὶ τ' ἄλλα ἑρπετά· ἰδοὺ ὁ κεραυνός, ὁ ἄνεμος, ἡ θάλασσα, τὸ πῦρ, ὁ ἔναστρος οὐρανός· εἶναι ὅλα εἰς τὴν διάθεσίν σας νὰ τὰ ἐξουσιάσετε, νὰ τὰ ὑποτάξετε ὑπὸ τοὺς πόδας σας καὶ νὰ δείξετε τὴν

ὑπεροχήν σας ὑπεράνω ὅλης τῆς κτίσεως. Κάμετε πλοῖα μεγάλα καὶ μικρὰ καὶ ὑποτάξετε τὸ στοιχεῖον τῆς θαλάσσης, ἡ ὁποία θὰ σᾶς φανῇ τόσῳ φοβερά· κάμετε ἀερόστατα καὶ ἀεροπλάνα καὶ ὑποτάξετε τὸν οὐρανόν, πετῶντες εἰς αὐτὸν περισσότερον παρὰ τοὺς ἀετούς. Κάμετε ἐργαλεῖα νὰ τρυπᾶτε τὰ ὑψηλὰ καὶ χιονοσκέπαστα βουνὰ διὰ νὰ περνᾶτε ὑποκάτω ἀπὸ αὐτὰ μὲ τοὺς σιδηροῦς σας δρόμους· εὕρετε μηχανὴν νὰ καταβαίνετε εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης καὶ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, διὰ νὰ εὕρετε τὰ ὅσα σᾶς ἔχω φυλάξει ἐκεῖ. Μαντεύσατε τὰ μέσα, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ δυνηθῆτε νὰ προφυλάττεσθε ἀπὸ τὸν κεραυνὸν τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τὸ δηλητήριον τῆς λύσσης τῶν σκύλλων, ἀπὸ τὰς θανατηφόρους ἀσθενείας τῆς εὐφλογίας, τῆς χολέρας, τῆς πανώλους, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀναφανοῦν εἰς τὸν κόσμον. Προσπαθήσατε νὰ κατορθώσετε νὰ συνεννοῆσθε ἀναμεταξύ σας ἀπὸ τὴν μίαν ἄκραν τῆς γῆς ἕως εἰς τὴν ἄλλην μὲ τοὺς τηλεγράφους σας. Συντάξατε νόμους νὰ συζῆτε ἁρμονικῶς· πλάσατε γλώσσας καλὰς νὰ συνεννοῆσθε εὐκόλως καὶ νὰ μεταδίδετε τὰ αἰσθήματά σας ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον· ἐμπνευσθῆτε ποιητικὰς ἰδέας νὰ διδάσκεσθε καὶ νὰ εὐχαριστῆσθε· ἐφεύρετε ἀνακαλύψεις καὶ δημιουργήσατε φιλοσοφικὰς θεωρίας. Προσέξατε ὅμως εἰς τὸ τέλος· νὰ μὴ λησμονήσετε τὸν Πλάστην καὶ Δημιουργόν σας. Διότι τότε ὅλα τὰ ἐχάσατε. Κτίσατε ναοὺς νά με λατρεύετε καὶ ἀποφεύγετε τὴν εἰδωλολατρείαν· νὰ φυλάττετε τὰς θείας ἐντολάς μου, διότι ἄνευ αὐτῶν δὲν θὰ δυνηθῆτε νὰ κατορθώσετε τίποτε ἀπολύτως· Ἄλλως τε τὴν ψυχήν σας θὰ τὴν ζητήσω πάλιν ἐν καιρῷ ὀπίσω ἐγώ, ὅστις σᾶς τὴν ἐδώρησα, καὶ θὰ σᾶς ζητήσω ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως λόγον διὰ τὴν καλὴν ἢ κακὴν μεταχείρισιν, τὴν ὁποίαν ἐκάμετε εἰς τὴν ζωήν σας. Ἀλλοίμονον δὲ εἰς ἐκεῖνον ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ὁ ὁποῖος ἐγγίσῃ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ὁμοίου του καὶ τὴν ἀφαιρέσῃ, καὶ τὸν σκοτώσῃ μὲ οἱονδήποτε τρόπον ἐν καιρῷ εἰρήνης. Θὰ ἔχῃ νὰ κάμῃ ὄχι μόνον μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς Πατρίδος, ἀλλὰ καὶ μὲ ἐμέ· νὰ ἠξεύρετε δὲ, ὅτι τὴν τιμωρίαν τῆς Πατρίδος σας πιθανὸν καὶ νὰ δυνηθῆτε νὰ τὴν ἀποφύγετε, ἀλλὰ τὴν θείαν μου τιμωρίαν ἀδύνατον νὰ ἀποφύγετε· «Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος!»

Ἰδού, ἀγαπητοί, ποῖος εἶναι περίπου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ σχετικῶς μὲ τὴν θείαν καταγωγήν, τὴν θείαν ἰδιότητα, τὴν θείαν ἀξίαν, καὶ μεγίστην σκοπιμότητα, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ ζωὴ ἑκάστου ἀνθρώπου. Εἶναι δύσκολον πρᾶγμα νὰ ὑπολογίσῃ κανεὶς τὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκτιμήσωμεν ὅλα τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα τῆς φαντασίας, τοῦ αἰσθήματος, τῆς ἀγάπης, τῆς φιλοπατρίας, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἐπιστήμης, τῶν τεχνῶν, τοῦ πολιτισμοῦ ἐν γένει τῆς ἀνθρωπότητος—πρᾶγμα, τοῦ ὁποίου ἡ ἔκθεσις θὰ ἀπῄτει καὶ κόπον πολὺν καὶ καιρὸν καὶ πολυμάθειαν. Τούτου ἕνεκα καὶ ἡ Ἁγία Γραφή, καὶ ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Νέα Διαθήκη συνιστᾷ συχνὰ πυκνὰ τὸν σεβασμὸν τῆς ζωῆς τοῦ πλησίον, καὶ ὑποδεικνύει τὴν αὐστηρὰν τιμωρίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς θὰ ἐπιβάλῃ κατὰ τοῦ ἀφαιροῦντος τὴν ζωὴν τοῦ ἄλλου. «Οὐ φονεύσεις», λέγει ὁ Θεὸς εἰς τὸν Δεκάλογον. Ὁ αὐτὸς Θεὸς ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ λέγει καὶ τὸ ἑξῆς: Ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ » ἐκχυθήσεται, ὅτι ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον». «Φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου βοᾷ πρός με ἐκ τῆς γῆς· καὶ νῦν ἐπικατάρατος σύ».

« Ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται Κύριος». «Ἀθῷον καὶ δίκαιον » οὐκ ἀποκτενεῖς». Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ ἀναφέρει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ὡς ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, θέλουσα νὰ ὑπερασπίση τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ φονέως, τὸν ὁποῖον παρακινεῖ ὁ διάβολος εἰς τὸ κακούργημα τοῦ φόνου. «Ὑμεῖς, ἔλεγεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς ἰδι- » κούς του φονεῖς Ἰουδαίους, ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ Διαβόλου ἐστέ.... » Ἐκεῖνος (ὁ Διάβολος) ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ᾿ ἀρχῆς». Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀνθρωποκτόνος δὲν δύναται νὰ κληρονομήση τὴν αἰώνιον ζωήν. Μᾶς τὸ πληροφορεῖ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην ὁ θεῖος Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. «Πᾶς, λέγει, ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστί· καὶ » οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένου- » σαν». Ὁ τοιοῦτος ἀνθρωποκτόνος, ὅστις ἀφαιρεῖ τὴν ζωὴν τοῦ πλησίον του, ἀπὸ μῖσος, ἀπὸ περιφρόνησιν, καὶ ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην ἀδικαιολόγητον αἰτίαν, εἶναι, λέγει ὁ Χριστὸς, ἄξιος διὰ τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Καὶ ὁ μαθητὴς καὶ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ γνωστοποιεῖ ἐπίσης, ὅτι «βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν οἱ πράσσοντες τὰ τοιαῦτα», ἤτοι μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἀνθρωποκτονίαν. Ὁ δὲ ἄλλος μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης εἰς τὴν θείαν ἀποκάλυψιν ἀποφαίνεται ὡς ἄλλος νομοθέτης, ὅτι «εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτέννει», ὅστις φονεύει τὸν ἄλλον, «δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι», πρέπει, λέγει, καὶ αὐτὸς νὰ καταδικασθῆ εἰς θάνατον ὑπὸ τῆς Πολιτείας. Τοῦτο δὲ πράγματι καὶ γίνεται εἰς ὅλας τὰς Πολιτείας, καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς Εὐρωπαϊκὰς καὶ Ἀμερικανικάς.

Διότι ἡ ἀνθρωποκτονία, ἢ ὁ φόνος δὲν εἶναι μόνον παράβασις θείας ἐντολῆς, καὶ ἑπομένως προσβολὴ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποίου δικαιώματα σφετερίζεται ὁ φονεὺς, ἀφαιρῶν τὴν ζωὴν, τὴν πνοὴν καὶ τὰ πάντα τοῦ πλησίον, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς, ὅστις Θεὸς εἶναι ὁ μόνος ὁ ἔχων ἐξουσίαν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. «Αὐτὸς, ὁ Θεὸς, εἶναι, λέγει ὁ Παῦλος, «ὁ διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα». «Ἐγὼ, (ὁ Θεὸς), ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω»· «Ἐάν τε ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν».

Ἡ ἀνθρωποκτονία λοιπὸν ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ἡ μεγίστη ἀσέβεια πρὸς τὸν Θεὸν, τὸν δοτῆρα καὶ κύριον τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι συγχρόνως καὶ μέγιστον ἔγκλημα ἐναντίον τῆς Πατρίδος. Διὰ τί δέ; Διότι ὁ φονεὺς τὴν στερεῖ ἀπὸ ἕνα της τέκνον, τὸ ὁποῖον τῇ ἦτο χρήσιμον ἀνεξαρτήτως τῆς μεγαλυτέρας ἢ τῆς μικροτέρας ἀξιότητος ἢ περιωπῆς του, ἀνεξαρτήτως τοῦ γένους του ἢ τῆς θρησκείας του. Διότι δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀγνοῆτε, ποῖον; Ὅτι εἰς πᾶσαν κοινωνίαν εἶναι χρήσιμα ὅλα τὰ μέλη αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ἐκτελοῦν ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἐργασίαν ἢ ὑπηρεσίαν πρὸς ὄφελος καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ πρὸς ὄφελος τῆς Πατρίδος. Ἂν ὑπάρχῃ κἀνεὶς ἄχρηστος καὶ μάλιστα ἐπιζήμιος εἰς μίαν κοινωνίαν δὲν εἶναι βέβαια ὁ ἐργαζόμενος καὶ ἐκτελῶν τὸ καθῆκόν του σύμφωνα καὶ μὲ τὸν θεῖον καὶ τὸν ἀνθρώπινον νόμον, ὄχι!! Ἂς εἶναι οὗτος οἱοσδήποτε· ἂς εἶναι καὶ ἀλλόδοξος καὶ ἀλλόπιστος καὶ ἀλλοεθνής. Ἠξεύρετε ποῖος εἶναι ὁ ἀνωφελὴς καὶ ἐπιζήμιος πατριώτης; Ὁ κακοῦργος, ὁ ἀνθρωποκτόνος, ὁ φονεὺς, ὁ ἀφαιρῶν ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Πατρίδος ἕνα

της τέκνον, τὸ ὁποῖον τὴν ὑπηρέτει πιστῶς καὶ προθύμως. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Πατρὶς ἔχει ὁρίσει αὐστηροὺς νόμους καὶ τιμωρεῖ μέχρι καὶ θανάτου τὸ ἔγκλημα τοῦ φόνου. Ἡ Πατρὶς τὸν κακοῦργον τὸν θεωρεῖ ὡς ἐπικίνδυνον, ὅπως καὶ εἶναι πράγματι, εἰς τὴν ζωὴν τῶν τέκνων της, καὶ τὸν καταδιώκει ὡς ἐχθρὸν τῶν νόμων της, καὶ τὸν περιορίζει εἰς τὰς φυλακάς, ὅπως περιορίζουν τὰ ἄγρια καὶ ἀνθρωποφάγα θηρία μέσα εἰς σιδηρὰ κλωβία· καὶ τοὺς θηριωδεστέρους ἐκ τῶν ἀνθρωποκτόνων καταδικάζει εἰς θάνατον, σύμφωνα καὶ μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὢ ποῖον ἀποτρόπαιον θάνατον λαμβάνουν ἐπάνω εἰς τὴν ἀγχόνην, ἢ εἰς τὴν λαιμητόμον, ἢ εἰς τὸν τυφεκισμόν, οἱ διαπράττοντες μὲ τὴν θηριώδη των ψυχὴν τὸν φόνον, ἢ ἀπὸ πάθος καὶ ἐκδίκησιν, ἢ διὰ νὰ κλέψουν! Ὁ Θεός, ὁ Θεὸς νὰ μὴ δώσῃ νὰ καταδικασθῇ κανεὶς ἐκ τῶν Κρητῶν εἰς τοιοῦτον θάνατον μὲ τὸν σχετικὸν Ἑλληνικὸν νόμον, ὅστις βέβαια θὰ ἐφαρμόζεται εἰς τὸ ἑξῆς καὶ εἰς τὴν Κρήτην, ὡς ἐπαρχίαν τῆς Ἑλλάδος!

Ἂς ὑποθέσωμεν, ὅτι οὗτος δὲν ἀνεκαλύφθη, ἢ ὅτι δὲν συνελήφθη ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς Πατρίδος, ὅτι ζῇ ἐλεύθερα ἐδῶ ἢ εἰς ἄλλο μέρος. Νομίζετε, ὅτι καὶ τότε ἡ θέσις του δὲν εἶναι θέσις καταδίκου τῆς αἰωνίου κολάσεως; Ἀπατᾶσθε! Ἡ συνείδησις εἶναι τοῦ Θεοῦ φωνή, τοῦ Θεοῦ ἡ ἀμοιβὴ καὶ ἡ τιμωρία ἤδη εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ ὡς δικαστικὴ ἀπόφασις κατὰ τοῦ ἐγκληματίου δὲν χαρίζεται, οὐδ᾽ εἶναι ἐπιεικής, οὐδὲ ἐννοεῖ νὰ σιωπήσῃ. Τὸν παρακολουθεῖ παντοῦ καὶ πάντοτε· εἰς μάτην θὰ ζητήσῃ νὰ κρυβῇ εἰς τὴν ἐξοχήν· ὅσα πτηνὰ ὑπάρχουν καὶ κελαδοῦν· ὅσα φύλλα σείονται εἰς τοὺς κλάδους τῶν δένδρων· ὅσοι ψίθυροι καὶ κινήσεις τοῦ περιβάλλοντος, τόσαι καὶ ἀναμνήσεις τοῦ ἐγκλήματός του παρασιάζονται εἰς τὴν συνείδησίν του. Ἂς ζητήσῃ νὰ διασκεδάσῃ μὲ φίλους του· τὸ χρῶμα τοῦ κρασίου τοῦ ἐνθυμίζει τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον ἔχυσεν. Ἀδελφέ, πίε! πίε τὸ αἷμά μου! νομίζει ὅτι ἀκούει νὰ τοῦ λέγῃ τὸ φάντασμα τοῦ θύματός του. Κλείεται εἰς τὸ δωμάτιον καὶ πίπτει εἰς τὴν κλίνην του καὶ διὰ νὰ μὴ βλέπῃ τίποτε σβύνει καὶ τὴν κανδήλαν. Τοῦ κάκου! Νομίζει ὅτι χίλια φαντάσματα τὸν περιτριγυρίζουν. Ἄχ! καὶ πότε θὰ ἐξημερώσῃ! Ἀλλ᾽ ὄχι. Τὴν ἡμέραν φαίνομαι. Ἄχ! καὶ πότε θὰ νυκτώσῃ. Φρίκη! Φρίκη! ἀδελφοί μου, ἡ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου τούτου· Εἶνε ἀληθινὴ κόλασις ἡ ζωή του! Δὲν ὑπάρχει τρόπος διορθώσεως; Ναί, ὑπάρχει, εὐτυχῶς. Ὑπάρχει εὐτυχῶς ἕνα φάρμακον καθησυχάσεως τῆς βασανιστικῆς του συνειδήσεως. Εἶναι ἡ μετάνοια· εἶναι ἡ ἀναγνώρισις τοῦ ἐγκλήματός του· καὶ ἡ θερμὴ πρὸς τὸν Θεὸν παρακάλεσις νὰ τοῦ συγχωρήσῃ τὴν μεγάλην ἁμαρτίαν, Παράδειγμα ἡ σωτηρία πολλῶν μεγάλων κακούργων, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ἡ ἱερὰ Ἱστορία. Ἂς εὐχηθῶμεν, λοιπόν, ἀδελφοὶ ὡς φιλάδελφοι, νὰ αἰσθανθοῦν ἐγκαίρως εἰλικρινῆ μετάνοιαν οἱ τυχὸν διαπράξαντες τοιοῦτον ἁμάρτημα καὶ νὰ τοὺς συγχωρήσῃ ὁ φιλάνθρωπος Θεός. Ἂς προσευχώμεθα δὲ συγχρόνως πρὸς τὸν ἅγιον Θεόν, τὸν προνοητὴν τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, ὅπως μας λυτρώσῃ ἀπὸ τοιοῦτο φοβερὸν ἁμάρτημα, τοῦ ὁποίου φρίττει κανεὶς καὶ νὰ ἀναλογισθῇ μόνον τὰ ἐπακόλουθα.